

la pantalla del teletext, ni m'heu spot d'una marca de em penso que cassoles on apareixen uns dobles dels prínceps de Gal·les, en plena conversa domèstica. Lady Di és en un sofà o en una butaca, llegint una revista, i el príncep Carles és a la cuina, vestit d'escocès i feinejant amb les cassoles. De fons sonora —si no m'equivoco— se senten rialles de tant en tant, com als telefilms "d'humor" de fa uns anys.

Termòmetre de sang blava

Ultimament, per aquests entorns està de moda fer broma dels monarques britànics. Un dels cims d'aquest crescendo va ser la darrera sèrie de programes humorístics de Pedro Ruiz, a TVE, on els acudits sobre els prínceps de Gal·les i la reina Elisabet hi eren gairebé tan habituals com el tot d'"humanitarisme" demagògic, o la silicona. Al programa "Fili-prim", de TV3, tres quarts del matí: els comentaris sobre les cases reials hi abunden, sempre que —és clar—, aquestes cases reials no tinguin la diguem-ne seu a menys de set-cents quilòmetres de distància.

La sang blava excita la imaginació dels nostres humoristes, vet-ho aquí. Els esmentats prínceps de Gal·les i la reina Elisabet ocupen, indiscutiblement, els primers llocs

Carles d'Anglaterra caricaturitzat a "Spitting Image"

d'aquest rànquing. En segon lloc hi ha les princeses de Mònaco, que ja se sap que donen per molt, amb gran avantatge sobre son germà Albert. A una distància astronòmica hi ha la resta, allò que en diríem la tropa: Fàbiola i Balduí de Bèlgica, els ex reis de Grècia, els reis de Suècia, els de Noruega, els d'Holanda, els de Dinamarca... Evidentment, en recordem

menys els noms com més avall de la llista estan situats. O "ubicats", que dirien tots aquests que es passen el dia parlant "a nivell de".

Poca broma

Enlloc, però no trobem la realitat espanyola. ¿Com és possible que els humoristes d'aquests topants dediquin tots, absolutament

de censura, sigui autocensura o censura imposada per les televisions? ¿Com s'explicaria, si no, que, a TVE, quan van passar fragments d'aquella sèrie anglesa de ninots del món de la política que es diu "Spitting Image", que suprimissin —amb gran cura— el tros en què hi apareix el monarca espanyol? Si —com diuen els que els interessa dir-ho— això és una democràcia exactament igual a qualsevol democràcia occidental, ¿com és que els britànics es poden permetre tenir la família reial a programes com "Spitting Image" i els subdits espanyols —ho siguin de grat o per força— no?

Sigui com sigui, vist des del punt de vista de l'humorista, del senyor que es guanya la vida fent humor, ¿no és una absoluta baixada de pantalons dedicar-se a les coronnes distants si —pel que sigui— no es pot o no es gosa fer el mateix amb la de més a prop? ¿No fa una mica de pena, tot plegat? En una situació com aquesta ¿no fóra més lògic dir: "Ja que no puc, o nos goso, ficar-me amb totes, no em fico amb cap"? No es tracta de cap qüestió d'ètica, ni de dignitat professional, ni res de tot això. Tal com jo ho veig és, ben senzillament, una qüestió d'elegància.

QUIM MONZÓ

EN diverses ocasions, al llarg de la meua vida, m'he trobat amb amics que en comentar un fet insolít del qual han estat actors o espectadors, m'han dit: "Sembla un conte teu".

I la veritat és que la meua vida és plena de contes, i no pas sempre com a narrador, sinó sovint com a protagonista. Penso que, poc o molt, deu ocórrer a tothom, però potser hi ha algú amb una predestinació més marcada. Si és així, jo dec pertànyer a aquesta darrera categoria.

Ara mateix estic vivint una experiència de la qual no em sé avenir. Tinc oberta una exposició de fotografies, a Granollers, i el meu company d'aventura (és una mostra que presenta dos autors) és el gran escriptor mexicà Juan Rulfo. Vaig conèixer Rulfo a Ciutat de Mèxic, ara fa —aproximadament— cinquanta anys. En aquella llunyana ocasió, ni en Rulfo ni jo no podíem ni tan sols sospitar que, temps a venir, seríem presents en una ciutat catalana, tots dos junts, com a fotògrafs practicants.

Però ha estat així, i ja m'he trobat amb coneguts dilectes que em diuen que sembla un conte meu. És dona el cas (i n'estic ben sorprès) que el fet ha despertat una

certa expectació, almenys dins el cercle de les meves relacions. Em pregunten, reiteradament, com és això del meu amor per la fotografia i, sobretot, d'on em ve. Al final, jo mateix em veig ben interessat a buscar respostes que m'expliquin alguna cosa a mi i als cordials interrogadors, i penso que tot ha anat de la següent manera:

Pels volts del primer quart del present segle, el meu pare tenia una botiga d'articles fotogràfics, al carrer Salmerón, número 140, a Gràcia. El meu pare se sentia fortament atret per la literatura i quan posava algun negoci sempre era, només, perquè havia de lluitar per viure. Però procurava salvar una part de les seves preferències, i solia establir impremtes o comerços fotogràfics, dues activitats que també l'atreïen molt.

La botiga de Gràcia devia tenir un caràcter especial, perquè s'hi reunien personatges que també eren peculiars. Jo, que aleshores era un nen que ja tirava per noi, assistia a unes trobades de professionals de la fotografia que discutien les incidències i les darreres novetats del ram. Com a exemple,

esmentaré que el meu pare va rebre una de les primeres màquines "Leica" que arribaren a Barcelona, i la va sotmetre a debat en una de les tertúlies d'experts que s'organitzaven en el seu comerç. El veredict dels entesos —l'he recordat sempre— fou que l'aparell era molt curiós, però que tenia unes escassíssimes possibilitats de futur, perquè la idea de fer servir com a material sensible la pel·lícula perforada de 35 mm (de la utilitzada en el cinema) era revolucionària, però que mai no substituiria les plaques de vidre de mides grans. Com ja és sabut, es van equivocar de mig a mig.

En aquella època, el meu pare era representant d'unes plaques fotogràfiques de vidre, de la prestigiosa empresa italiana Cappelli. I ostentava, també, la representació d'unes cambres alemanyes d'alta tecnologia, de la marca "Rietzchel".

Potser fou a causa d'aquestes dues circumstàncies que el meu pare va establir tracte i amistat amb l'arquitecte Francesc Folguera i amb el promotor artístic i pintor Miquel Utrillo. Aquestes

dues personalitats treballaven en el projecte de Poble Espanyol per a l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, i un parell o tres d'anys abans del gran certamen van fer un viatge per tota la Península, per recollir documentació gràfica de pobles i de monuments. Era, per tant, una expedició essencialment fotogràfica, i el meu pare els va proporcionar l'equip, en particular cambres "Rietzchel" 6,5 x 9 cm i plaques ortocromàtiques "Cappelli". Jo vaig assistir, amb els ulls molt oberts, a aquests preparatius, una mica com a convidat de pedra.

Però potser no tant com això, perquè en el laboratori patern del carrer de Salmerón, 140 van ésser revelats els clixés obtinguts per Francesc Folguera i Miquel Utrillo, i jo vaig actuar d'ajudant: se'm va confiar en part la vigilància del procés químic, i quan la imatge es perfilava al dors de la placa ortocromàtica, jo era responsable de submergir-la en el bany fixador.

Es tractava de tot un procés màgic, sota una llum vermella, i jo crec que d'aquí em prové la meua fascinació per la fotografia.

PERE CALDERS

Tot ve de lluny

ACH

ES

MARC GUAL ASTRES

nicals, N
queixava
curiosa te
a col·loca
per on no
Aquest
inevitable
realitat, i
no a "la sc
a certa m
fíic art d
dria recla
intel·ligè
aquesta
dels filòs
pràctica
de l'ana
de Miner
seves ales
tarda i ho
de defun
O, en tot
els objec
museu ir
bles, sen
importan
tuament
però que
La filo
va, una a
temporan
ma a an
tes" o, si
més dota
possibilit
realitat. I
social de
aquest m
la dels bo
La filo
nada a la
deixar de
devenir r
tica, poli
altra met
seva inac
pestitiva,
inoportu
ment— l'
pot salva
filòsofs.

JOSEP
res personales y Máquinas